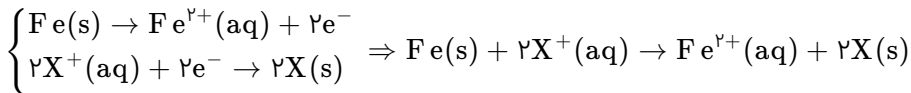

گزینه ۳

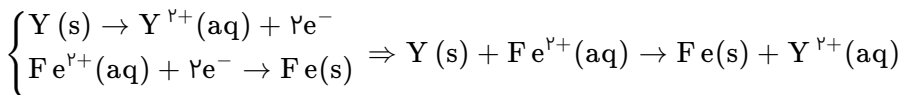
۱

در سلول (۱) آهن قطب منفی یعنی آند است و اکسایش می‌یابد و X کاتد است و یون‌های آن کاهش می‌یابند.

$$emf = E_{\text{کاتد}}^{\circ} - E_{\text{آند}}^{\circ} \Rightarrow 0.78 = E_{X^{+}/X}^{\circ} - (-0.44) \Rightarrow E_{X^{+}/X}^{\circ} = 0.34 V$$

در سلول (۲) آهن قطب مثبت یعنی کاتد است و یون‌های آن کاهش می‌یابد و Y آند است و اکسید می‌شود:

$$emf = E_{\text{کاتد}}^{\circ} - E_{\text{آند}}^{\circ} \Rightarrow 0.32 = (-0.44) - E_{Y^{2+}/Y}^{\circ} \Rightarrow E_{Y^{2+}/Y}^{\circ} = -0.76 V$$

$$\xrightarrow{\text{سلول گالوانی جدید}} emf = E_{X^{+}/X}^{\circ} - E_{Y^{2+}/Y}^{\circ} = 0.34 - (-0.76) = 1.10 V$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: باتوجه به اینکه E° فلز Y از X کمتر است، کاهنده‌تر بوده و تمایل آن به اکسید شدن بیشتر است.
گزینه ۲:

$$\frac{\text{تغییر جرم } X}{\text{تغییر جرم } Y} = \frac{n \text{ mole}^{-} \times \frac{1 \text{ mol } X}{1 \text{ mole}^{-}} \times \frac{64 \text{ g } X}{1 \text{ mol } X}}{n \text{ mole}^{-} \times \frac{1 \text{ mol } Y}{2 \text{ mole}^{-}} \times \frac{65 \text{ g } Y}{1 \text{ mol } Y}} \approx 2$$

گزینه ۴: از آنجایی که واکنش $Fe^{2+}(aq)$ و فلز Y انجام شدنی است، انتخاب ظرف از جنس Y مناسب نیست.

گزینه ۲

۲

طبق نمودار صفحه ۳ کتاب درسی میزان افزایش امید به زندگی (شیب نمودار) در مناطق کم‌برخوردار بیشتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وبا یک بیماری واگیردار است که به دلیل آلوده شدن آب و نبود بهداشت شایع می‌شود. این بیماری چندین بار در جهان همه‌گیر شده و جان میلیون‌ها نفر را گرفته است و ساده‌ترین و مؤثرترین راه پیشگیری بیماری، رعایت بهداشت فردی و همگانی است.

گزینه ۳: فرمول وازلین، $C_{25}H_{52}$ است. باتوجه به تعداد اتم‌های هیدروژن و کربن در این ترکیب، وازلین یک آلکان است. آلکان‌ها و سایر مواد ناقطبی در حلال‌های شبیه خود به خوبی حل می‌شوند (محلول در چربی هستند).

گزینه ۴: نیروی بین‌مولکولی غالب در چربی‌ها و مولکول‌های بنزین، نیروی وان‌دروالسی است.

$$\theta = 25^\circ\text{C} \Rightarrow [\text{H}^+].[\text{OH}^-] = 10^{-14} \xrightarrow{[\text{H}^+] = 4 \times 10^F [\text{OH}^-]} 4 \times 10^F [\text{OH}^-]^2 = 10^{-14}$$

$$[\text{OH}^-] = \sqrt{\frac{10^{-14}}{4 \times 10^F}} = \frac{10^{-7}}{2 \times 10^{\frac{F}{2}}} = 5 \times 10^{-10} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$\Rightarrow [\text{H}^+] = 2 \times 10^{-5} \text{ mol.L}^{-1} \Rightarrow \text{pH} = -\log(2 \times 10^{-5}) = 4/7$$

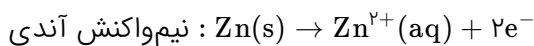
$$[\text{H}^+] = [\text{اسید}] \times \alpha \Rightarrow 2 \times 10^{-5} = 0/2 \times \alpha$$

$$\alpha = 10^{-F} \Rightarrow \% \alpha = 10^{-F} \times 100 = \% 0/01$$

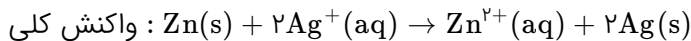
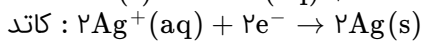
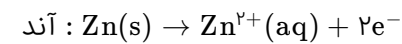
گزینه ۱:

$$E_{\text{سلول}}^\circ = E_{\text{کاتد}}^\circ - E_{\text{آند}}^\circ \Rightarrow E_{\text{سلول}}^\circ = 0/8 - (-0/76) = 1/56 \text{ V}$$

نکته: در سلول گالوانی E° بزرگتر مربوط به کاتد و E° کوچکتر مربوط به آند سلول است.
گزینه ۲: الکترود نقره در این سلول نقش کاتد را دارد که قطب مثبت است و همیشه در کاتد واکنش کاهش صورت می‌گیرد نه اکسایش.
گزینه ۳:

الکترون‌های تولید شده از راه مدار بیرونی به سمت الکترود نقره جریان می‌یابند (جهت جریان در مدار خارجی همواره از آند به سمت کاتد می‌باشد).
گزینه ۴: واکنش کلی هر سلول جمع نیم‌واکنش‌های کاتدی و آندی است.

موارد سوم و چهارم صحیح هستند.

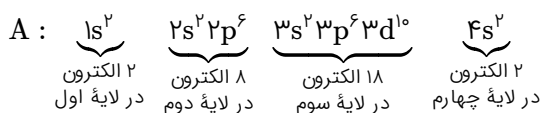
بررسی سایر موارد:

مورد اول: در این واکنش یون‌های هیدرونیوم نقش اکسنده را دارند.

مورد دوم: برخی از قلمروهای الکتروشمی، تأمین انرژی، تولید مواد و اندازه‌گیری و کنترل کیفی است.

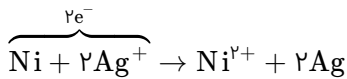
بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) باتوجه به الکترون‌های داده شده در لایه‌های مختلف می‌توان نوشت:

$$\Rightarrow l = 2 = \text{تعداد الکترون‌های زیرلایه ۲} = 10$$

(پ) گونه (C) به آرایش الکترونی پایدار گاز نجیب نرسیده است.

$$3/11 \times 10^{23} e^- \times \frac{1 \text{ mole}^-}{6/022 \times 10^{23} e^-} = 0/5 \text{ mole}^-$$

$$0/5 \text{ mole}^- \times \frac{1 \text{ mol Ni}}{2 \text{ mole}^-} = 0/25 \text{ mol Ni}$$

$$0/5 \text{ mole}^- \times \frac{2 \text{ mol Ag}}{2 \text{ mole}^-} = 0/5 \text{ mol Ag}$$

$$\text{Ni} = 0/25 \text{ mol} \times 58 = 14/5 \text{ g (از جرم تیغه کم می شود)}$$

$$\text{Ag} = 0/5 \text{ mol} \times 108 = 54 \text{ g}$$

$$54 \text{ g} \times \frac{20}{100} = 10/8 \text{ g (به جرم تیغه اضافه می شود)}$$

$$\text{تغییرات جرم تیغه} = 10/8 - 14/5 = -3/7 \text{ g}$$

بنابراین ۳/۷ گرم از جرم تیغه کم می شود.

در محلول استیک اسید (CH_3COOH)، مقدار pH و غلظت را داریم، بنابراین می توانیم α (درجه یونش) را به دست آوریم:

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-\text{pH}} = 10^{-3/7} = 10^{-4+0/3} = 10^{-4} \times 10^{0/3} = 2 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1} \quad (\log 2 = 0/3 \Rightarrow 10^{0/3} = 2)$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = M \times \alpha \Rightarrow 2 \times 10^{-4} = (4 \times 10^{-3}) \times \alpha \Rightarrow \alpha(\text{CH}_3\text{COOH}) = \frac{2 \times 10^{-4}}{4 \times 10^{-3}} = 0/05$$

درصد یونش در محلول اسید ضعیف HA، ۰/۴ برابر درصد یونش محلول CH_3COOH است، بنابراین درجه یونش در محلول HA، ۰/۴ برابر درجه یونش محلول CH_3COOH است:

$$\text{HA محلول} : \alpha = 0/4 \times \alpha(\text{CH}_3\text{COOH}) = 0/4 \times 0/05 = 0/02$$

HA، یک اسید ضعیف است، بنابراین برای این اسید می توانیم $1 - \alpha$ را برابر یک در نظر گرفته و از رابطه $K_a = M\alpha^2$ استفاده کنیم:

$$K_a = M\alpha^2 \Rightarrow 2 \times 10^{-5} = M \times (0/02)^2 \Rightarrow M_{\text{HA}} = 5 \times 10^{-2} \text{ mol.L}^{-1}$$

پاک کننده های خورنده علاوه بر برهم کنش بین ذرات که در سایر پاک کننده های صابونی و غیرصابونی وجود دارد، با آلاینده ها واکنش شیمیایی می دهند و به همین دلیل در زدودن رسوب وسایل و مجاری عملکرد بهتری دارند. معروف ترین نمونه های این نوع پاک کننده ها جوهر نمک و سدیم هیدروکسید هستند.

فقط عبارت (پ) نادرست است.
الف) درجه یونش و درصد یونش با غلظت اولیه اسید رابطه عکس دارد.

$$\left. \begin{aligned} \% \alpha_1 &= \frac{1/75 \times 10^{-2}}{0/52 + 1/75 \times 10^{-2}} \times 100 = \frac{1/75}{0/5375} \\ \% \alpha_2 &= \frac{1/31 \times 10^{-2}}{0/29 + 1/31 \times 10^{-2}} \times 100 = \frac{1/31}{0/3031} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \alpha_2 > \alpha_1$$

ب) ثابت یونش اسیدی را با استفاده از غلظت گونه‌ها در یکی از محلول‌ها می‌توان به دست آورد.

$$K_a = \frac{(2/43 \times 10^{-2})^2}{1} \approx 5/9 \times 10^{-4}$$

پ) درصد یونش اسید در محلول (۳) به صورت زیر به دست می‌آید که برابر ۲/۴۳ نیست.

$$\% \alpha_3 = \frac{2/43 \times 10^{-2}}{1 + 2/43 \times 10^{-2}} \times 100 = \frac{2/43}{1/0243} \approx 2/43$$

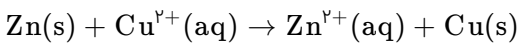
ت) باتوجه به اطلاعات داده شده در صفحه ۲۴ کتاب درسی می‌توان pH محلول (۱) را حساب کرد.

$$[H^+] = 1/75 \times 10^{-2}$$

$$\Rightarrow \text{pH} = -\log(1/75 \times 10^{-2}) = -\log(7 \times 5^2 \times 10^{-4})$$

$$\Rightarrow \text{pH} = -\log 7 - 2 \log 5 - \log 10^{-4} = -0/85 - 1/4 + 4 = 1/75$$

در سلول گالوانی، آند شامل فلز کاهنده‌تر (E° کمتر) و کاتد شامل فلز اکسنده‌تر (E° بیشتر) است؛ بنابراین فلز روی نقش تیغه آندی و فلز مس نقش تیغه کاتدی را ایفا می‌کند و معادله واکنش کلی به صورت زیر می‌باشد:

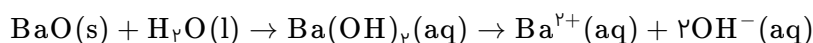

$$\text{تغییرات جرم Cu در هر ثانیه: } 1/3 \text{ g Zn} \times \frac{1 \text{ mol Zn}}{65 \text{ g Zn}} \times \frac{1 \text{ mol Cu}}{1 \text{ mol Zn}} \times \frac{64 \text{ g Cu}}{1 \text{ mol Cu}} \times \frac{100}{100} = 1/024 \text{ g Cu}$$

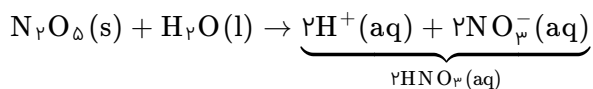
$$\Rightarrow 1/024 \text{ g} \cdot \text{s}^{-1} \times (25 \times 60) \text{ s} = 1536 \text{ g}$$

بررسی گزینه‌ها:

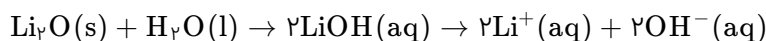
گزینه ۱: از انحلال ۱/۰ مول باریم اکسید در آب، ۳/۰ مول یون تولید می‌شود.

گزینه ۲: از انحلال هر مول دی‌نیتروژن پنتاکسید در آب ۲ مول یون هیدرونیوم تولید می‌شود.

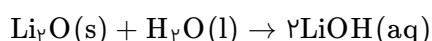
گزینه ۳: از انحلال هر مول لیتیم اکسید در آب، دو مول یون هیدروکسید تولید می‌شود؛ بنابراین از انحلال ۲/۰ مول از آن در آب نیز ۴/۰ مول یون هیدروکسید تولید می‌شود نه یون هیدرونیوم.

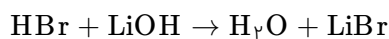
گزینه ۴: بر اساس واکنش N_2O_5 با آب می‌توان گفت:

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = \frac{1 \text{ mol H}^+}{0.5 \text{ L}} = 2 \text{ mol.L}^{-1}$$

معادله انحلال یونی Li_2O در آب به صورت زیر است:

واکنش خنثی‌سازی به صورت زیر است:

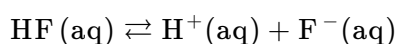
غلظت H^+ در محلول اسید برابر است با:

$$\text{pH} = 1/4 \Rightarrow [\text{H}^+] = 10^{-1/4} = 10^{-2} \times 10^{0.6} = 4 \times 10^{-2} \text{ mol.L}^{-1}$$

بنابراین می‌توان نوشت:

$$\begin{aligned} ? \text{ g Li}_2\text{O} &= 200 \text{ mL محلول} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} \times \frac{0.04 \text{ mol HBr}}{1 \text{ L محلول}} \times \frac{1 \text{ mol LiOH}}{1 \text{ mol HBr}} \\ &\times \frac{1 \text{ mol Li}_2\text{O}}{2 \text{ mol LiOH}} \times \frac{30 \text{ g Li}_2\text{O}}{1 \text{ mol Li}_2\text{O}} = 0.12 \text{ g Li}_2\text{O} \end{aligned}$$

معادله یونش هیدروفلوئوریک اسید به صورت زیر است:

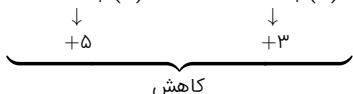
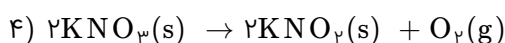
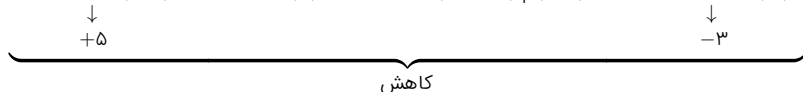
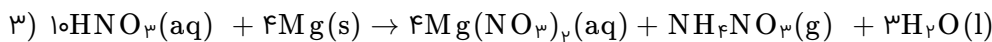
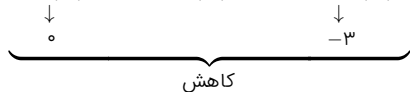
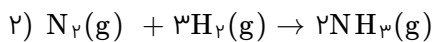
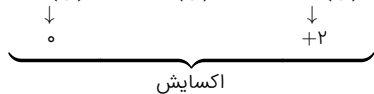
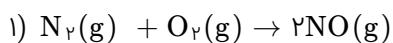
$$x = [\text{H}^+] = [\text{F}^-]$$

$$K_a = \frac{[\text{H}^+][\text{F}^-]}{[\text{HF}]} \Rightarrow K_a = \frac{x^2}{[\text{HF}]} \Rightarrow x^2 = K_a \times [\text{HF}]$$

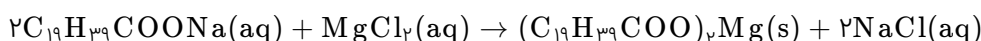
$$\Rightarrow x = \sqrt{2 \times 10^{-5} \times 0.8 \times 10^{-2}} = \sqrt{1.6 \times 10^{-7}} = \sqrt{16 \times 10^{-9}} = 4 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$[\text{H}^+] = M\alpha \Rightarrow 4 \times 10^{-4} = 0.8 \times 10^{-2} \times \alpha \Rightarrow \alpha = \frac{4 \times 10^{-4}}{8 \times 10^{-3}} = \frac{1}{2} \times 10^{-1} = 0.05$$

واکنش ۱ با بقیه متفاوت است چون در آن اتم نیتروژن اکسایش انجام داده و عدد اکسایش آن افزایش یافته است. در سایر گزینه‌ها اتم نیتروژن کاهش عدد اکسایش دارد.

فرمول صابون جامد ۲۰ کربنه به صورت $\text{C}_{19}\text{H}_{39}\text{COO}^-\text{Na}^+$ است و واکنش این صابون با منیزیم کلرید به صورت زیر است:

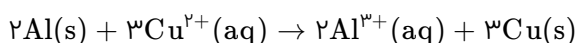

از غلظت نمک خوراکی (NaCl) حاصل به مقدار صابون شرکت کرده در واکنش می‌رسیم:

$$\text{صابون } ۳/۳۴ \text{ g} = \frac{\text{صابون } ۳۳۴ \text{ g}}{۱ \text{ mol صابون}} \times \frac{۲ \text{ mol صابون}}{۲ \text{ mol NaCl}} \times \frac{۲/۵ \times ۱۰^{-۳} \text{ mol NaCl}}{۱ \text{ L محلول}} \times ۴ \text{ L محلول} = \text{صابون } ۳ \text{ g}$$

$$\text{درصد صابون شرکت نکرده در واکنش} = \frac{۱۶/۷ - ۳/۳۴}{۱۶/۷} \times ۱۰۰ = ۸۰\%$$

معادله موازنه شده به صورت زیر است:

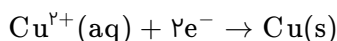

$$\text{شمار مول‌های } \text{Cu}^{۲+}(\text{aq}) \text{ در محلول} = ۲۰۰ \text{ mL} \times \frac{۱ \text{ L}}{۱۰۰۰ \text{ mL}} \times \frac{۰/۰۵ \text{ mol}}{۱ \text{ L}} = ۰/۰۱ \text{ mol Cu}^{۲+}(\text{aq})$$

$$\bar{R}_{\text{Cu}^{۲+}} = -\frac{\Delta n_{\text{Cu}^{۲+}}}{\Delta t} = -\frac{۰ - ۰/۰۱}{(۸ \times ۶۰) + ۲۰} = \frac{۰/۰۱}{۵۰۰} = ۲ \times ۱۰^{-۵} \text{ mol.s}^{-۱}$$

$$\bar{R}_{\text{Cu}^{۲+}} = \bar{R}_{\text{Cu}} \Rightarrow \bar{R}_{\text{Cu}} = ۲ \times ۱۰^{-۵} \text{ mol.s}^{-۱}$$

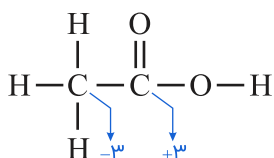
با استفاده از نیم‌واکنش کاهش و شمار مول‌های $\text{Cu}^{۲+}$ مصرف شده، شمار الکترون‌های مبادله شده را به دست می‌آوریم.

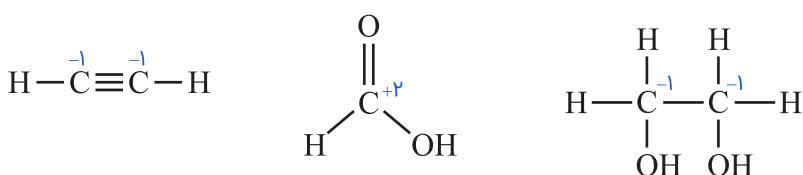
$$\text{? mole}^- = ۰/۰۱ \text{ mol Cu}^{۲+} \times \frac{۲ \text{ mole}^-}{۱ \text{ mol Cu}^{۲+}} = ۰/۰۲ \text{ mole}^-$$

چون پس از یونش اسید HX ، شمار بسیار زیادی از مولکول‌های اسید، یونیده‌نشده باقی مانده‌اند، می‌توان دریافت که اسید مربوطه ضعیف است و بنابراین گزینه‌های "۱" و "۳" که در آن‌ها اسید HX به‌طور کامل یونش یافته است، رد می‌شوند. در هنگام برقراری جریان الکتریکی در محلول‌های الکترولیت، یون‌ها به سمت قطب‌های ناهمنام حرکت می‌کنند؛ بنابراین گزینه "۴" پاسخ صحیح خواهد بود؛ زیرا در گزینه "۲"، یون‌ها به سمت قطب همنام حرکت کرده‌اند.

استیک با فرمول CH_3COOH دارای دو کربن با عدد اکسایش $+3$ و -3 است.

عدد اکسایش سایر گزینه‌ها به شکل زیر است:

در محلول اسید HA :

$$pH = 4/5 \Rightarrow [H^+] = 10^{-4/5} = 3 \times 10^{-5} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$(\% \alpha) \text{ درصد یونش} = \frac{[H^+]}{[HA]} \times 100$$

$$\Rightarrow 0/2 = \frac{3 \times 10^{-5}}{[HA]} \times 100 \Rightarrow [HA] = 1/5 \times 10^{-2} \text{ mol.L}^{-1}$$

در محلول آمونیاک:

$$pH = 12/7 \Rightarrow [H^+] = 10^{-12/7} = 2 \times 10^{-13} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$[H_3O^+][OH^-] = 10^{-14}$$

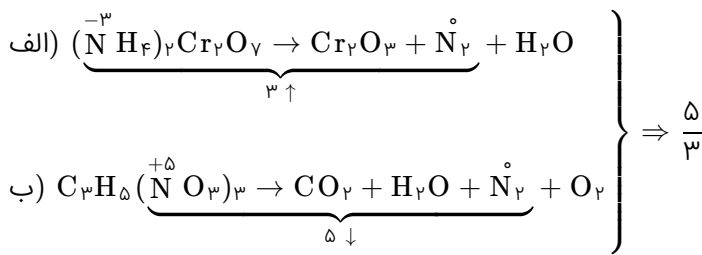
$$\Rightarrow 2 \times 10^{-13} \times [OH^-] = 10^{-14} \Rightarrow [OH^-] = 5 \times 10^{-2} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$(\alpha) \text{ درجه یونش} = \frac{[OH^-]}{[NH_3]}$$

$$\Rightarrow 0/2 = \frac{5 \times 10^{-2}}{[NH_3]} \Rightarrow [NH_3] = 0/25 \text{ mol.L}^{-1}$$

$$\frac{[HA]}{[NH_3]} = 0/06$$

با تغییر غلظت یون هیدرونیوم، غلظت یون هیدروکسید نیز تغییر می‌کند.

صابون جامد را از گرم کردن مخلوط روغن‌های گوناگون گیاهی یا جانوری مانند روغن زیتون یا دنبه با سدیم هیدروکسید تهیه می‌کنند. بر اثر ریختن صابون درون مخلوط آب و روغن یک کلوئید ایجاد می‌شود.

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱: چراغ خورشیدی یک ابزار روشنایی است که از لامپ LED، سلول خورشیدی و باتری قابل شارژ تشکیل شده است.
 توجه: باتری‌های قابل شارژ باتری‌هایی هستند که در آن‌ها واکنش‌های برگشت‌پذیر انجام می‌شود.
 گزینه ۲: در باتری‌ها بخشی از انرژی شیمیایی به انرژی الکتریکی تبدیل می‌شود.
 گزینه ۳: الکتروشیمی افزون بر تهیه مواد جدید به کمک انرژی الکتریکی می‌تواند در راستای پیاده کردن اصول شیمی سبز گام بردارد.
 گزینه ۴: یکی از راه‌های بهره‌گیری از انرژی ذخیره‌شده در فلزها اتصال ۲ فلز غیر هم‌جنس مانند (مس و آهن) در شرایط مناسب به یکدیگر است. برای نمونه با یک تیغه مسی و یک تیغه آهنی و با میوه‌ای مانند لیمو می‌توان نوعی باتری ساخت.

بررسی موارد نادرست:

- ب) کمتر بودن رسانایی الکتریکی هیدروفلوئوریک اسید نشان می‌دهد که در شرایط یکسان شمار یون‌های موجود در آن از محلول هیدروکلریک اسید کمتر است.
 پ) اسیدهای موجود در سرکه سیب و لیمو از جمله اسیدهای ضعیف هستند.
 ت) K برای یک واکنش تعادلی در دمای معین، مقداری ثابت است و با تغییر غلظت واکنش‌دهنده‌ها تغییر نمی‌کند.